

Tillæg til »Vore Kirkegaarde« Bind 14 Nr. 8

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

- 198 Hatting Menighedsraad.
- 199 Vorbasse Menighedsraad.
- 200 Horsens Kirkegaardsbestyrelse.
- 201 Rørby Menighedsraad.
- 202 Kyndby-Krogstrup Menighedsraad.
- 203 Gording Menighedsraad.
- 204 Taastrup Menighedsraad.
- 205 Tjæreby Menighedsraad.
- 206 Alsønderup Menighedsraad.

Afdeling C.

- 739 Hr. Gartner J. Iversen, Goethesgade 16, Sønderborg.
- 740 Hr. Graver Hubert Eskildsen, Vestergade 1, Faaborg.
- 741 Hr. Edv. N. Hansen, Thisted.
- 742 Karlshøj Stenhuggeri (Hr. G. Møller Hansen), Tappernoje.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

- 25/8 (Assens Amts Avis): Krigergravene paa Assens Kgd.
- 5/9 (Helsingør Dagbl.): Graver og Ringerstillingen ved Humlebæk Kgd. bliver ledig fra 1. Januar.
- 5/9 (Nordsjæll. Soc. Dem.): Toiletbygning paa Lyngs Kgd.
- 5/9 (Holstebro Soc. Dem.): Fisker-Mindeparken paa Harboøre Kgd.
- 8/9 (Berl. Tid.): Ruin-Fund paa Jelling Kgd.
- 8/9 (Randers Amtstid.): Urnerne paa Nordre Kgd. i Randers.
- 8/9 (Aarhus Stiftstid.): Træk af Kgd.s Historie.
- 13/9 (Fyns Stiftstid.): 119 Navneplader paa Krigergravnen (Odense).
- 15/9 (Fyns Venstreblad): Ny Kgd. i Allested indviet i Søndags.
- 18/9 (Ringsted Folketid.): Ensartet Gravstenshøjde paa Ringsted Kgd. og ikke mere dødt Hegn.
- 18/9 (Demokraten): Kgd. ved Holme ny Kk.
- 21/9 (Fyns Stiftstid.): Kgds.-udv. i Otterup.
- 23/9 (Nykøb. F. Soc. Dem.): Gedesby Kgd. udvides.
- 25/9 (Ærø Venstrebl.): Ærøbo skabt en af Landets smukkeste Kgd. (i Sønderborg).
- 1/10 (Kolding Folkebl.): Hvorfor Skulpturen »Sorg« ikke kan opstilles paa Kgd. i Kolding.
- 5/10 (Holbæk Amts Avis): Licitation over Kgds.-mur i Holbæk.

- 6/10 (Socialdem.): Udv. af Hareskov Kgd.
- 8/10 (Jydske Tid.): 110 Mindestene rejst for Faldne i de slesv. Krige.
- ? (Berl. Aften): Wessels originale Gravskrift.
- 13/10 (Herning Avis): Ikast Kgd. er blevet reguleret.
- 15/10 (Ringsted Folketid.): Sorø gl. Kgd. forskønnes.
- 20/10 (Svendborg Amtstid.): Udv. af St. Jørgens Kgd.
- 23/10 (Holstebro Dagbl.): Udv. af den ny Kgd. i Holstebro giver 550 Gravpladser. (Kirkegaardsgartner Walbjørn Christensen.
- 26/10 (Svendborg Amtstid.): Kirkegaardsudvidelsen (Sørup).
- 27/10 (Loll.-Posten): Stubbekøbing Kgd. udvides; Omkostn. 25,000 Kr.
- 29/10 (Odder Dagbl.): Gylling Kgd. reguleres (Gartner Tage Simonsen).
- 30/10 (Østsjæll. Folkebl.): Jersie ny Kgd. indvies den 1. November af Provst Otzen.
- 30/10 (Aarhus Stiftstid.): Omkring vore Kgd.
- 31/10 (Politiken): Vandalisme paa Kgd. (Sorø).
- 31/10 (Venstres Folkebl.): Vandalisme paa Sorø gl. Kgd.
- 31/10 (Svendborg Avis): Restaurering af Ulbølle Kgd.
- 2/11 (Holbæk Amts Venstrebl.): Udv. af Gislinge Kgd. indviet af Provst Rørbech. (Havearkitekt Johannes Tholle; Omkostn. ca. 25,000 Kr.).
- 3/11 (Politiken): Ikke Vandalisme, men Forbedring (i Sorø).
- 3/11 (Vestkysten): Lønborg Kgd. skal udvides.
- 3/11 (Demokraten): Reklame fra Kgd.
- 3/11 (Ringsted Folketid.): »Vandalisme« paa Sorø gl. Kgd.
- 3/11 (Fyns Stiftstid.): Gt. Carlo Strunck er ansat som Assistent ved Odense Kgd.
- 4/11 (Loll. F. Venstrebl.): Købet af Jord til Stubbekøbing Kgd. er godkendt.
- 4/11 (Randers Amtstid.): Udv. af Købelev Kgd. (Arkitekt Ørnsholt).
- 4/11 (Randers Soc. Dem.): Der gøres klar til Udval af Randers Nordre Kgd.
- 5/11 (Fyns Tid.): Striden om Kgd. i Bogense er endt.
- 6/11 (Demokraten): Det stoppede Gransalg paa Kgd. i Aarhus.
- 9/11 (Nationalt.): Fisker-Mindeparken i Harboøre.
- 9/11 (Politiken): Pietet eller Planlægning (i Sorø).
- 10/11 (Sydvestjyll.): Grindsted Kgd. udvides med ca. 4800 m².
- 16/11 (Rosk. Avis): Raat Hærværk paa den ny Kgd. i Roskilde.

15/11 (Kr. Dagbl.): Vestkystfiskernes Mindepark i Harboøre.

17/11 (Kr. Dagbl.): Mindeparken i Harboøre indviet i Gaar (Billedhugger Thorv. Westergaard).

18/11 (Holbæk Amtstid.): Udv. af Jyderup Kgd. (Arkitekt Aage Herløv og Havearkitekt Johannes Tholle).

24/11 (Rosk. Avis): Udv. af Hvalso Kgd. (D. d. Hedeselskab).

27/11 (Møns Folkebl.): Udv. af Keldby Kgd. bortliciteres.

27/11 (Rungsted Folketid.): Slaglille Kgd. skal udvides. Planen er approberet.

27/11 (Holbæk Amtstid.): Ved Licitation over Arbejdet ved Jyderup Kgd. Udvidelse tildeltes Murerarbejdet, Vejanlæg og Planering Murerm. Viggo Jensen for 10,537 Kr.

28/11 (Bogense Avis): Byraadet og Kgd. i Bogense.

5/12 (Nationalt.): Mindesmærke rejst over 3 svenske Soldater fra 1848 (Assens).

FRA NORSKE KIRKEGAARDE

19/9 (Østlendingen): Kirkerne og Kgd. i Elverum.
20/10 (Guldbrandsdølen): Gravpladsspørgsmaalet i Ål.

23/10 (Kongsvinger Arbejderbl.): Fortvivlede Pladsforhold paa Vinger Kgd.

27/10 (Adresseavisen): Trondheim mangler Gravplads.

FRA SVENSKE KIRKEGAARDE

13/8 (Politiken): Transportabelt Krematorium til Sveriges Hær.

16/9 (Berl. Aften): Begravelser fra Aar 1000 fundet i Lund.

19/9 (Blåbandet): Kyrkovård.

FRA FINSKE KIRKEGAARDE

4/12 (Berl. Tid.): Heltekirkegaarden i Helsingfors.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Arkitekten Ugehefte Nr. 38: O. G. M. Bindsbøll (med Billeder af 3 af hans Gravmæler).

Dansk Familieblad Nr. 42: En Dag med en Graver.

Gartner-Tidende Nr. 40: Gartneren og Kirkegaarden.

Landsbygraveren Nr. 10: En Møderække. Den gl. Altertavle i Vejrum Kk. — Varme til Kirkegængerne. — Nr. 11: Adspredelse. Fra gamle Dage. Efteraars-tanker og Problemer. Landsbygravere og Menighedsraad. Kirkefest. Krummerup Kk. — Kk. i Thorsminde.

Menighedsraadenes Blad Nr. 10: Landsbygravere og Menighedsraad.

Stenhuggertidende Nr. 11: Til Kamp imod Swingepjattemonumenterne.

Almän svensk trädgårdstidning Nr. 22: Urnkyrko-gården.

Ignis Nr. 9: Formaliteter vid eldbegängelsebegravning. Urnans behandling. Eldbegängelsen i stortyska riket år 1941. Elden som magisk förintelsemedel. Begängelseseder i Jämshögs socken i Blekinge vid slutet av 1700-tallet. Kyrkan och eldbeg. — Nr. 10: Eldbeg. utställn. i Viggbyholm. Begängelseseder i Jämshög socken. Urnutställningsaltaren i krematorierna. Krematoriet i Trelleborg 5 år. — Nr. 11: Erfarenheter som präst i en krematorieort. Eldbg. och kvinnorna. Begravningsbestyrets ombesörjande efter avliden medlem af S. E. K. å ort utan krematorium. Utrym-men som et krematorium icke får sackna. Om transporten av urnor. Der behövs en plantering omkring krematoriet.

Der Friedhof Nr. 9: Das neuzetliche Grabmal. Sicherung des Mutterboden und Bereiten von Komposterde. — Nr. 10: Totenbrette und Totenkronen. Bau und Entwicklung des Katakomben. Wiederausgrabung von Leichen zum Zwecke der Umbettung oder Beforderung. Die neue Friedhofsordnung im Osten.

Die Feuerbestattung Nr. 1—3: Das Krematorium in Bochum. 70 Jahre Vereinsarbeit für Feuerbestattung. Feuerbestattung und Grosdeutscher Verband. Die schwedische protestantische Kirche und die Feuerbestattung.

Kriegsgräberfürsorge Nr. 7—8: Schriftgestaltung im Dienst der Heldenehrung. — Nr. 9—10: Ziele, Aufgaben und Lösungen. — Nr. 11—12: Der Stein im deutschen Ehrenmal.

Signal Nr. 21: November-Mindedag for de døde og faldne.

BOGANMELDELSER

Manuskript, Korrektur og Teknik. En Orientering ved Fremstilling af Bøger og Tryksager. Udgivet af Bogtrykker Vald. Pedersen. Ejnar Munksgaards Forlag, København 1942, 2. Opl. 8°, 104 S. Kr. 6,50.

Kun et Par Maaneder efter, at første Udgave udsendtes, foreligger 2den; dette maa betragtes som et godt Resultat — og Forfatterne saavel som Forlag og Trykkeri maa kunne erklære sig tilfredse. At ogsaa Læserne er det, godtgøres af Salget. Der er megen nyttig Viden opsamlet i denne lille Bog — langt fra alt, hvad en Forfatter eller Redaktør bør vide, men dog det væsentligste, — hvorfor vi anbefaler den til hver af vore Medarbejdere. Det vilde lette Redaktøren en Del, om Bogens mange Vink blev fulgt ved Manuskriptudformningen, — og det vilde lette Bogtrykkeren og Beløbene paa hans Regning, om baade For-

fattere og Redaktører nøje fulgte dem, — men intet Menneske er jo fuldkomment. — Efter al Rosen maa vi komme med en Kritik, — Opgivelserne Side 24 vedrørende Betegnelsernes Punktering og Stipling er ikke rigtige; en stiplede Streg veksles med Punkt og Streg, en punkteret har lutter Streger; man glemmer i Bogen helt, at der ogsaa er noget, der hedder prikkede Streger, — det er dem, man i Bogen kalder punkterede.

Danmarks Runeindskrifter, Lommeudgave ved Lis Jacobsen og Erik Moltke, E. Munksgaards Forlag, 152 S., Kbh. 1942. Kr. 4,75.

For at imødekomme Ønsket om at have en bekvem, men dog fuldstændig Oversigt over det danske Runemateriale er denne Lommeudgave udfærdiget; den giver ikke paa langt nær, hvad det store Værk om Runeindskrifter giver, idet den bl. a. mangler Illustrationerne; men iøvrigt er det Satsen fra det store Værk, der er benyttet. Da adskillige Runesten er placeret paa de danske Kirkegaarde, og da Størsteparten af Runeindskrifterne er sat som Minde over Afdøde, turde Kendskabet til disse Ting høre med til nødvendig Viden for hvem, der arbejder med Nutidens Kirkegaarde. Hertil er nærv. Ud-gave en god Hjælp.

Gustav Ekman og Henning Halldor: Blomsterbindaren. Statens Hantverksinstituts handboksérie Nr. 2, Saxon & Lindström, Stockholm 1942, 8°, 240 S., 151 ill., Kr. 7,50 sv. Kr.

Som Nr. 2 i sin Serie har den svenske Stats Haandbogsserie udsendt en Lærebog i Blomsterbinderiet, og heri behandlet Blomsterbinderiets Teknik ligesaa vel som Blomsterhandelens specielle Felt, — og det maa skønnes, at Bogen vil kunne være nyttig ved Undervisning af Unge, — ogsaa i Danmark. Vi kender ikke den danske Lærebog i Blomsterbinderi, da vi (trods Ønske derom) ikke har faaet den til Anmeldelse; men vi holder for, at saavel med sin klare og gode Tekst som ikke mindst med sine enkle og meget sigende Tegninger og andre Illustrationer er den svenske Bog let tilgængelig, — og da en ikke uvæsentlig Del af Blomsterbinderiet omfatter Sørgedekorationerne, turde ogsaa mange af vore Læsere have Nytte af denne Bog, — ikke mindst efter at saa mange Anlægsgartnere tillige har slaaget sig paa Binderiet.

Michael Neilendam: Naar alle Grave brister. O. Lohses Forlags Eftf., 8°, 24 S., Kbh. 1942.

»Jeg har samlet disse Udsagn for at bevidne Skriftens Ord om de dodes bevidste og vagne Tilværelse«, siger Holmens Provst i sit lille Skrift om det, der er efter Døden, og som et Modstykke til Opfattelsen af Døden som en Slags Søvn. Neilendam mener, at de Døde er levende hos Gud, og han

hævder, at man gør Gud til »de dodes Gud, til Kirkegaardenes, Krematoriernes og Monumenternes Gud«, hvis man ikke ogsaa tror derpaa. Det opbyggelige Skrift rummer mange smukke Tanker, som har Bud til alle, — ogsaa udenfor den Kreds af Mennesker, som arbejder med de endnu ikke bristede Grave.

Eller Nystrøm: Frederiksbergs Historie I, Gyldendal, 8°, 248 S., Kbh. 1942.

Frederiksbergs Historie maa uvilkaarligt for den ældre Tids Vedkommende blive Historien om Frederiksbergs Slot og Have, og det er derfor ikke underligt, at den kendte Topograf og Historiker i høj Grad maa beskæftige sig med dette ellers saa ofte og tidligere saa indgaaende behandlede Emne. I det sidste Parti af Bogen bliver dog ogsaa Frederiksberg By behandlet, og dennes Udviklingshistorie vil blive behandlet yderligere i 2. Bind. — Det er Frederiksberg Kommunalbestyrelse, der har opfordret Forfatteren til at skrive Værket, som maa blive en Fornyelse af Elberlins Bog om samme Emne, og Forfatteren gør det med vanlig Grundighed og Kyndighed, hvorfor det ogsaa er en Glæde at studere den.

Finlands Selvstændighedskamp 1939–42. Uds. af Finl. Selvstændighedsforbund, 96 S., 4°, Kbh. 1942.

Det er ikke ukendt, baade at Finland troede, at den Krig, som kom efter Vinterkrigen, skulde kunne afgøres som en Sommerkrig og altsaa skulde have været sluttet forlængst, — og at det vakte nogen Undren og Forbavselse i vide Kredse herhjemme dels, at Finland overhovedet gik i Krig, og dels at den satte sig Maal ogsaa ud over Grænserne af 1940. For hvem der maatte have tvivlet om det rigtige i Finlands Standpunkt, giver det rigt og nydeligt illustrerede Hefte god Besked, saa at Tvivlen rimeligvis bliver bortvejret, — og for den nordiske Tanke turde dette være godt. For Venner af Finland er det med vemodblandet Interesse, at Heftet studeres; men det er godt at vide, at Finland har turdet vove noget for Frihed og Ret og for Nordens Skyld. De finske Heltegrave fra Finlands hvide Krig og fra dens 2den Forsvarskrig (dens tredie Frihedskrig siden Verdenskrigen) kan ikke være gravet forgæves.

Paavo Virkkunen: Aanden i Finlands kæmpende Armé. O. Lohses Forlags Eftf., 8°, 166 S., Kbh. 1942; oversat ved Anne og Edv. Petersen.

Forfatteren er Provst i Helsingfors og har mistet en af sine Sønner i Krigen; efter hans Død fordybede han sig i Sonnens Breve, og under Indtrykket af de Breve fra Fronten, han der fandt, udsendte han Opfordring til Folk om at sende ham Frontbreve, fordi de »udgør et dyrebart og enestaaende Vidnesbyrd om den Aand, i hvilken Kampen er ført, og

de Idealer, som besjæler vor kæmpende Armé«. Dette er da en Bog med Soldaterbreve, — umiddelbare og levende Vidnesbyrd om de unge, der enten stadig kæmper for Finlands store Sag og for Norden, — eller som nu hviler i en af de mange Grave, som Finland med Rette kalder Heltegrave. Den danske Præst L. P. Fabricius har forsynet den med et Forord, og Bogens Forfatter binder Breve og Brudstykker af Breve sammen med kommenterende Linjer, saa de danner afklarede og gode Afsnit, der i Bogens Skikkelse staar som en skøn Minderune over et Folks tapre Kæmp for Retten og Friheden.

Die Kriegsmarine erobert Norwegens Fjorde. v. Haase & Koehlers Forlag, Leipzig. 8°, 438 S.

Underligt at læse denne tilsendte Beretning om Kampen om Norge. Tysklands Motivering herfor, dens Gennemførelse, den detaillerede Skildring af Krydseren »Blücher«s Undergang, — Kampen om Kristianssand, fra hvilken et Par Ofre har fundet Hvile paa Bispebjerg Kirkegaard i København, — og alt det øvrige, som Bogen indeholder, — underligt at læse nu, da denne Kamp forlængst er afløst af andre Kampe paa andre Fronter, og hvor det hele staar som noget der forlængst er blevet Historie. Underligt, — men aldeles ikke uinteressant.

Lommebog for Gartneren 1943. 33. Aarg. N. C. Roms Forlag.

I Aar er denne nyttige Lommebog kommet i god Tid; men dette skulde vel ikke have hindret, at de Fejl, som vi har paataalt i denne Rubrik fra Aar til Aar, stadig figurerer, — saasom at »V. K.« kommer med 9 Hefter om Aaret.

Dansk Ligbrændingsforening 1931—1942. Udg. af D. L.; Andr. Fred. Høst & Son, Kbh. 1942, 8°, 272 S.

I Erkendelse af, at det Jubilæumsskrift, som D. L. udsendte ved sine 50 Aar (1931) navnlig maatte omtale Fortid og Maal, og at det navnlig er efter dette Tidspunkt, at der er gjort en betydelig Indsats, har D. L. udgivet et Værk om Ligbrændingen i de sidste 10 Aar i Ønsket om at »give en samlet Fremstilling af Betydningen af Ligbrænding som Begravelsesform for dansk Kirkegaardsdrift og for den enkelte Borger«. Værket er redigeret af Formanden, Overlæge, Dr. med. Knud Secher, og det indeholder foruden en almindelig Oversigt ogsaa en Oversigt af Kontorchef Reenberg og 3 Artikler om tekniske Finesser ved Ovne samt Fortegnelse over Bestyrelsesmedlemmerne og diverse Cirkulærer og Love fra Myndighederne som Bilag. — Alt dette giver et ret digert Værk med ret mange Illustrationer. Af disse kunde bl. a. Billederne af flere Urnehaver godt have været erstattet med nyere og mere flatterende Bil-

leder, som let vilde kunde være fremskaffet. Man undres ogsaa over, at Nordsjællands Afdeling ikke nævner de 2 ret store og godt benyttede Urnehaver i Hørsholm og Asminderød, som er afbildet under den almindelige Oversigt; saadanne Forglemmelser giver ikke et godt Indtryk, naar man skal bedømme Lødigheden i det fremførte. Iøvrigt kan man ikke undgaa at blive imponeret over hele dette Bind, der er et fortrinligt Supplement til det i sin Tid udgivne Jubilæumsskrift, og som tjener baade Foreningen og Forfatterne til megen Ære.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Side 28).

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Menighedsraadet herefter — uanset at der ikke er blevet udfærdiget formeligt Fæstebrev paa Gravstedet — efter Ministeriets Formening ikke er berettiget til at inddrage nogen Del af det udlagte Familiegravsted.

Samtidig skal man anmode Stiftsøvrigheden om at ville paalægge Provststudvalget at foranledige, at Kirkegaardsvedtægten med Hensyn til Bestemmelser om Betaling for Gravstedserhvervelse m. v. bringes i Overensstemmelse med Lovens Regler i saa Henseende, jfr. Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25 og kgl. Anordning angaaende Kirkegaarde af 10. December 1927 §§ 16 og 19.

31. Marts 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Viborg Stift) ang., at **alene de aarlige Renter af de til Gravstedsvedligeholdelse hensatte Kapitaler vil kunne udbetales til Dækning af Udgifterne ved de paagældende Gravsteders Vedligeholdelse.**

I et med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 11. Marts d. A. hertil indsendt Andragende har Herning Menighedsraad med Henviisning til, at de aarlige Renter af de til Vedligeholdelse af Gravsteder paa Herning Kirkegaard hensatte Kapitaler ikke er tilstrækkelige til at dække de med de paagældende Gravsteders Vedligeholdelse forbundne Udgifter, anholdt om Ministeriets Tillsættelse til, at der af de ommeldte Kapitaler aarlig udbetales Menighedsraadet et Beløb, der er tilstrækkelig stort til i Forbindelse med de aarlige Renter at dække Vedligeholdelsesudgifterne.

I Anledning heraf skal man tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der, som af Stiftsøvrigheden anført, savnes Hjemmel til at frigøre mere end de aarlige Renter af Vedligeholdelseskapitalerne til Dækning af Udgifterne ved Gravstedernes Vedligeholdelse, jfr. § 18, Stk. 2, i kgl. Anordning af 10. December 1927.